

POSTANOWIENIE Z DNIA 20 PAŹDZIERNIKA 2009 R.

I KZP 1/09

W postępowaniu odwoławczym albo kasacyjnym, w wypadku gdy obrońca z urzędu złożył wniosek o zasądzenie wynagrodzenia w stawce wyższej niż minimalna za udział w tym postępowaniu, to taki wniosek powinien rozpoznać sąd odwoławczy albo kasacyjny, chociażby wydał orzeczenie, które nie kończy postępowania w sprawie.

Przewodniczący: prezes SN L. Paprzycki.

Sędziowie SN: W. Płóciennik, D. Świecki (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy w sprawie Marka B., oskarżonego z art. 148 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 20 października 2009 r., wniosku obrońcy oskarżonego w przedmiocie przyznania wynagrodzenia

p o s t a n o w i ł zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adv. Izabeli R. (...) kwotę 1 098 (tysiąc dziewięćdziesiąt osiem) zł, w tym 22% podatku VAT.

UZASADNIENIE

Adwokat Izabela R. została wyznaczona jako obrońca z urzędu skazanego Marka B., do zbadania podstaw wniesienia kasacji, którą następnie sporządziła. W kasacji obrońca złożyła wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu, które nie zostały uiszczone, przy rozważeniu zwiększenia stawki podstawowej z uwagi

na nakład pracy obrońcy. Na rozprawę kasacyjną obrońca nie stawiała się. Przy rozpoznawaniu kasacji Sąd Najwyższy przekazał składowi siedmiu sędziów tego Sądu zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy. Przed rozstrzygnięciem tego zagadnienia obrońca przedstawiła na piśmie swoje stanowisko „w przedmiocie zasadniczej wykładni ustawy”. Rozpoznając zagadnienie prawne Sąd Najwyższy przejął sprawę do swojego rozpoznania. Po rozpoznaniu kasacji uchylił zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Jednocześnie Sąd Najwyższy postanowił zastosować wobec oskarżonego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Na to postanowienie obrońca wniosła zażalenie. Złożyła też wniosek o „przyznanie kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym”, podnosząc że wniosek o zasądzenie kosztów obrony z urzędu zamieszczony w kasacji nie został rozpoznany, a nadto że, włożyła dodatkowy nakład pracy w związku z dokonaniem czynności w postaci złożenia wniosku w przedmiocie „zasadniczej wykładni ustawy” oraz wniesienia zażalenia na zastosowanie tymczasowego aresztowania, podtrzymując tym samym zawarty w kasacji wniosek o zwiększenie stawki podstawowej wynagrodzenia za obronę z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że obrońca z urzędu może złożyć wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej także po wydaniu orzeczenia, gdyż ani Kodeks postępowania karnego ani przepisy aktów podustawowych nie wprowadzają terminu do złożenia takiego wniosku. Natomiast z art. 626 § 1 k.p.k. wynika, że sąd rozstrzyga w przedmiocie kosztów procesu w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Takim orzeczeniem nie jest wydany w niniejszej sprawie wyrok uchylający i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania. Dlatego też w tym wyroku, Sąd Najwyższy nie rozstrzygnął wniosku obrońcy zawartego

w kasacji o zasądzenie kosztów obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, pozostawiając kwestię przyznania wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji sądowi, przed którym obrońca dokonał tej czynności procesowej. Z drugiej jednak strony trzeba też zauważyć, że w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), w § 19 pkt 1 przewiduje się możliwość przyznania opłaty – nie wyższej niż 150 % stawek minimalnych. Możliwość podwyższenia stawki minimalnej oznacza, że konieczne jest, zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia, wzięcie pod uwagę niezbędnego nakładu pracy adwokata, a także charakteru sprawy i wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Ocenny charakter tych warunków prowadzi do wniosku, że ustalenia, czy zostały one spełnione do zastosowania stawki wyższej niż minimalna, powinien dokonać sąd, przed którym obrońca występował. Daje to gwarancję prawidłowego zastosowania wskazanych przepisów rozporządzenia. Mając to na względzie należy wyrazić pogląd, że w postępowaniu odwoławczym lub kasacyjnym w wypadku, gdy obrońca z urzędu złożył wniosek o zasądzenie wynagrodzenia w stawce wyższej niż minimalna za udział w tym postępowaniu, taki wniosek powinien rozpoznać sąd odwoławczy lub kasacyjny, chociażby wydał orzeczenie, które nie kończy postępowania w sprawie.

Wniosek obrońcy o przyznanie wynagrodzenia w stawce wyżej niż minimalna jest zasadny. Niewątpliwie niniejsza sprawa ma charakter szczególnie zawiły pod względem prawnym, o czym świadczy fakt, że przy rozpoznaniu kasacji Sąd Najwyższy wystąpił z tzw. pytaniem prawnym do powiększonego składu tego Sądu. Występujące w tej sprawie zagadnienie prawne zostało podniesione w kasacji, co świadczy o należyтым i starannym jej przygotowaniu oraz znacznym nakładzie pracy obrońcy. W postę-

powaniu kasacyjnym obrońca dodatkowo sporządził pismo procesowe, w którym ustosunkował się do przedstawionego zagadnienia prawnego, a także wniósł zażalenie na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Wszystkie te okoliczności jednoznacznie przemawiają za uznaniem, że stawka opłaty za obronę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym powinna zostać podwyższona do 150 %.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy zasądził na rzecz obrońcy z urzędu koszty nieopłaconej pomocy prawnej w podwyższonej stawce wraz podatkiem VAT.